Biyoçeşitliliği Tehdit Eden Faktörler ve Nesli Tükenen Canlılar

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Tehdit eden faktörler:** Çevre kirliliği, aşırı avlanma, şehirleşme ve endüstrileşme, ormanların tahrip edilmesi, orman yangınları, mera alanlarının sürülmesi, aşırı otlatma, anız yakılması, aşırı gübre ve tarım ilacı kullanımı, hızlı nüfus artışı, doğa kaynaklı afetler.
- **Nesli tükenen canlılar:** Artık hiç bireyi yaşamayan türlerdir. Dünyada dinozor, dodo kuşu, mamut; ülkemizde Asya kaplanı, Asya fili, çita, kunduz gibi canlıların nesli tükenmiştir.
- **Nesli tükenme tehlikesi altındaki canlılar:** Ülkemizde Akdeniz foku, deniz kaplumbağaları, kelaynak, alageyik, boz ayı; kardelen, çakal nergisi gibi bitkiler koruma altındadır.
- **Koruma çalışmaları:** Ağaçlandırma, doğal yaşam alanlarının korunması, sürdürülebilir tarım ve balıkçılık, tehlike altındaki türlerin kurtarılması ve bilinçlendirme çalışmaları biyoçeşitliliği olumlu etkiler.
- Her yıl **22 Mayıs** Dünya Biyolojik Çeşitlilik Günü olarak kutlanır. İnsan faaliyetlerinin hepsi olumsuz değildir; bilinçli faaliyetler biyoçeşitliliği korur ve artırır.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Aşağıdakilerden hangisi biyoçeşitliliği **tehdit eden** bir faktördür?

A) Ağaçlandırma
B) Aşırı avlanma
C) Milli parkların korunması
D) Sürdürülebilir balıkçılık

2 Nesli tükenmiş bir canlı ile nesli tükenme tehlikesi altındaki bir canlı arasındaki fark nedir?

3 Aşağıdaki ifadelerin doğru (D) ya da yanlış (Y) olduğunu belirtiniz.
(…) Dinozorların nesli tükenmiştir.
(…) İnsan faaliyetlerinin tamamı biyoçeşitliliği olumsuz etkiler.
(…) Anız yakmak toprak canlılarına zarar verir.
(…) Akdeniz foku ülkemizde nesli tükenme tehlikesi altındadır.

4 Biyoçeşitliliği tehdit eden üç faktör yazınız.

5 Dünya Biyolojik Çeşitlilik Günü hangi gün kutlanır?

A) 22 Mayıs B) 23 Nisan C) 5 Haziran D) 29 Ekim

6 Aşağıdaki canlıları "nesli tükenmiş (T)" ve "nesli tükenme tehlikesi altında (TT)" olarak sınıflandırınız.

a) Mamut b) Deniz kaplumbağası c) Dodo kuşu d) Kelaynak

7 Biyoçeşitliliği korumak için bir öğrencinin yapabileceği iki davranış yazınız.

8 Aşağıdakilerden hangisi biyoçeşitliliği **olumlu** etkileyen bir insan faaliyetidir?

A) Mera alanlarının sürülmesi
B) Anız yakılması
C) Tehlike altındaki türler için üretme istasyonları kurulması
D) Gereğinden fazla konut yapılması

9 Anız yakmak nedir? Biyoçeşitliliğe zararı nedir?

10 Eşleştiriniz.

1) Dodo kuşu — a) Ülkemizde tehlike altındaki bitki
2) Kardelen — b) Dünyada nesli tükenmiş kuş
3) Alageyik — c) Ülkemizde tehlike altındaki memeli

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Tabloda kurgusal bir kumsalda yıllara göre sayılan deniz kaplumbağası yuvası sayıları verilmiştir. 2022 yılında kumsalda koruma çalışması başlatılmıştır.

Yıl	2019	2020	2021	2022	2023
Yuva sayısı	40	32	25	38	52

a) Yuva sayısı en az hangi yılda olmuştur?
b) Koruma çalışmasının etkisi hakkında ne söylenebilir?

12 Bir bölgede sulak alan kurutularak tarım arazisine dönüştürülüyor. Bu durumun o bölgedeki kuş türlerine etkisi ne olur?

13 Aşırı gübre ve tarım ilacı kullanımı biyoçeşitliliği nasıl etkiler?

A) Hiçbir canlıyı etkilemez.
B) Biyoçeşitliliği artırır.
C) Yalnızca zararlı böcekleri öldürür, diğer canlılara faydalıdır.
D) Toprağa ve suya karışarak canlılara zarar verir.

14 Yerel tohum çeşitlerinin yerini yalnızca birkaç yüksek verimli çeşidin alması biyoçeşitliliği neden tehdit eder?

15 Biyoçeşitliliği tehdit eden faktörleri "insan kaynaklı (İ)" ve "doğa kaynaklı (D)" olarak sınıflandırınız.
a) Aşırı avlanma b) Deprem c) Şehirleşme d) Yanardağ patlaması e) Çevre kirliliği

16 Kumsallara gece ışıklandırması yapılması ve plajlara şezlong dizilmesi hangi canlının yumurtlamasını olumsuz etkiler?
A) Kelaynak B) Boz ayı C) Deniz kaplumbağası D) Flamingo

17 Bir öğrenci, "Bir türün nesli tükense de doğada hiçbir şey değişmez." diyor. Bu görüşe katılıyor musunuz? Gerekçenizi yazınız.

18 Balıkçılıkta avlanma yasaklarının (belirli dönemlerde ve belirli boyun altındaki balıkların avlanmaması) amacı nedir?

19 Aşağıdakilerden hangisi tehlike altındaki bir türü korumak için yapılan çalışmalardan **değildir**?
A) Türü yasak dönemde avlamak
B) Yaşam alanını koruma altına almak
C) Yavrularını üretme istasyonlarında büyütüp doğaya salmak
D) Halkı bilgilendirmek

20 Şehirleşme biyoçeşitliliği hangi yollarla etkiler? İki yol yazınız.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Bir bölgedeki kurgusal bir kelebek türünün sayısı 10 yılda 800'den 200'e düşmüştür. Aynı sürede bölgedeki çiçekli çayırların yarısı konut alanına dönüştürülmüştür.
a) Kelebek sayısı kaç azalmıştır?
b) Kelebek sayısı başlangıçtakinin kaçta kaçına düşmüştür?
c) Bu azalmanın olası nedeni nedir?

22 Bir araştırmacı, bir göldeki balık türlerinin azalmasının nedenini araştırıyor. Göle yakın fabrikanın atıklarını göle bıraktığını fark ediyor. Araştırmacının kurabileceği bir hipotez ve hipotezi sınamak için yapabileceği bir gözlem yazınız.

23 Bir ülke, nesli tükenmekte olan bir kuş türünü korumak için kuşun yaşadığı alanı koruma altına alıyor, avlanmayı yasaklıyor ve bir üretme istasyonu kuruyor. 10 yıl sonra kuş sayısı artıyor. Bu örnek hangi sonucu destekler?

A) İnsan faaliyetleri her zaman biyoçeşitliliği azaltır.
B) Koruma çalışmaları etkisizdir.
C) Kuşların sayısı yalnızca iklime bağlıdır.
D) Bilinçli insan faaliyetleri biyoçeşitliliği korur ve artırabilir.

24 Bir çiftçi, tarlasında böcekleri öldürmek için tarım ilacını gereğinden fazla kullanıyor. Bu durumun zincirleme etkilerini sırayla yazınız (en az üç basamak).

25 Aşağıdaki çalışmalardan hangisi bir türün yaşam alanını **doğrudan korumaya** yöneliktir?

A) Afiş hazırlamak
B) Hayvanat bahçesinde sergilemek
C) Sulak alanı koruma alanı ilan etmek
D) Türün fotoğrafını çekmek

26 Ağaçları kesilen bir yamaçta yıllar içinde hangi değişimler olabilir? Biyoçeşitlilik açısından değerlendiriniz.

27 Bir öğrenci, nesli tükenme tehlikesi altındaki bir tür hakkında poster hazırlıyor. Posterde hangi bilgilere yer vermelidir? En az üç başlık yazınız.

28 Tabloda iki köyün bazı uygulamaları verilmiştir. Hangi köyde biyoçeşitliliğin korunması daha olasıdır? Gerekçeyle açıklayınız.

Uygulama	A köyü	B köyü
Anız	Yakılıyor	Toprağa karıştırılıyor
Tarım ilacı	Çok kullanılıyor	Gerektiği kadar
Mera	Aşırı otlatılıyor	Dönüşümlü kullanılıyor
Tohum	Tek çeşit	Yerel çeşitler

29 Aşağıdakilerden hangisi hem biyoçeşitliliği korur hem de insanların ekonomik ihtiyacını karşılar?

A) Ormanı tamamen kesip kereste satmak
B) Sürdürülebilir balıkçılık yapmak
C) Tüm balıkları tek sezonda avlamak
D) Sulak alanları kurutmak

30 "Doğayı korumak, gelecek nesiller için de önemlidir." Bu cümleyi biyoçeşitlilik kavramıyla açıklayınız.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**